

Tožljivček.

uško in Zorka sta se igrala na vrtu. Pojala sta se veselo kakor dva drobna metuljčka po ozkih stezicah med cvetličnimi gredicami, skakala čez zabožčke z rožmarinom in se breznala okrog lončkov z nageljni. Duško je postajal vedno bolj rdeč in razgret, oči so se mu nenavadno svetile in mišice na ličkah so mu igrale. Zorki so se razpletali plavi lasje in ji poskakovali po ramenih, odpet predpasnik pa je vihral okoli nje kakor zlomljeno krilo.

V najbolj divjem diru je Zorka zviškoma zadela z nogo ob lonček z modrim nageljnomo. Lonček se je prevrnil in mali, nežni nageljček se je polomil. Ko je deklica videla, kaj je storila, je tlesknila z rokami in obupano pogledala okrog sebe. Jezus, mamina najljubša rožica! ... In tako redka! ... Pa tako lepa! ... Kaj bo pa sedaj? ... Kako bi to popravila? ... Ali se to sploh da popraviti? ... Kako bi ušla mamini kazni? ...

Duško je pritekel k nji, pogledal na razbiti lonček in se začel nekam zlobno smejati. »Joooj! Kaj si naredila! ... Joooj!«

»Bog ve, da nisem nalašč,« se je začela Zorka izgovarjati. Oči so se ji zalile s solzami in toliko da je zadrževala jok.

»Joooj! ... To bo padalo! ... Joooj! ...

»Sama vse povem mami in jo poprosim, da mi odpusti,« je tiho ihtela Zorka, in solze so se ji usule po bledih, drobnih ličkah.

»Tega ti ona ne odpusti! ... Ne odpusti ti! ...

Duško je zbežal in tekkel naravnost domov, da bi prvi vse povedal in zatožil Zorko. Hitro in v pretrganih stavkih je povedal materi ves dogodek. Na koncu pa je še rekel, da je Zorka nalašč letala okrog lončka z modrim nageljnomo, kakor da bi ga hotela pohoditi in polomiti.

Mamica ga je poslušala do kraja in mu vse verjela. Zgrabila je Zorko in jo nabila. Zastonj je jokala, se zvijala in prosila odpuščenja. Nič ni pomagalo. Še celo večerje ni dobila. Vsa razburjena in osramočena je stekla v sobo, se vrgla na posteljo, se zarila z obrazom v blazino in še bolj krčevito zajokala.

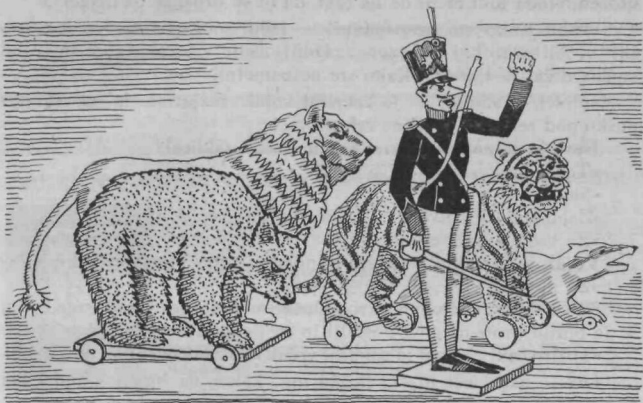
Ko je prišel Duško v sobo in se pripravljaj, da leže, je ona že spala. Niti pogledati je ni hotel. Pogledal je samo še v kot, kjer so ležale njune skupne igračke, pomežiknil lepi črnooki punčki, kakor bi se ji hotel posmehovati, sunil z nogo starega pomečkanega jazbeca, ki mu je bil najbliže, se pokrižal, skočil na posteljo in smuknil pod odejo.

Zaspati ni mogel. Bridko in tesno mu je bilo. Odeja ga je tiščala, kakor bi ga hotela zadušiti, iz blazine ga je nekaj zbadalo in pikalo.

Spomnil se je, da ni kakor po navadi objel in poljubil Zorke, preden je šel spat... Fi! Pa kaj zato... Ali vendar... Presneta blazina, kako slabo je položena!... Vdira se mu glava vanjo, kakor bi ga kdo vlekel za lase... In spodaj izpod postelje se sliši nekakšno škrtanje. Miš?... Kdo ve, ali je to miš?... In nekdo se mu iz teme reži in mu kaže jezik... In odeja duši, tišči in nekaj ga bode, bode... O Bog!

Ne ve, kako dolgo je že ležal. Niti ne ve, ali je vsaj malo spal ali sploh nič...

Tedaj pa je začelo v kotu nekaj nalahko pokati in škripati. Mali zverinjak se je stresel, vse tenke mreže na njem so popokale. Lev,

medved in tiger so se s težavo izkobacali, začeli zehati in se pretegovati. Leseni vojak s puško na rami, s sabljo ob boku in s torbo na trebuhu je stopil naprej in jih prijateljsko pozdravil. Vsi so mu odzdravili. Samo ko se jim je približal jazbec, so ga začeli postrani gledati in nekaj mrmrati. »Hohoj, ti mala devojka, moja bodoča ženica, ali si nam pripravila večerjo?« je veselo vprašal lepo, črnooko punčko, ki je stala pri ognjišču in mirno pomivala posodo. »Hohoj, ali ne slišiš?« Deklica ni nič odgovorila. Samo čez ramo ga je pogledala.

»Mi prihajamo k tebi v vas,« je nadaljeval vojak glasneje in z razdraženim glasom, »kaj nas nisi nič vesela?«

»Bojim se, da tudi vi ne postanete tožljivčki, kakor je vaš gospod,« je odgovorila deklica mirno in si otirala roke ob svoj predpasniček.

»Jaz se pa ne maram s tožljivci nič meniti.«

»S tožljivci?«

Vojak je udaril s sabljo po tleh in izzivajoče zagrmel: »Kdo vraga bi me smel tako imenovati? Kdo?«

Punčka se je naslonila s hrbtom na zid in jim povedala vse, kaj je napravila Zorka in kako jo je Duško zatožil. Nič ni izpustila, nič ni pridala. Nazadnje jim je pa rekla, da se z njimi ne mara več družiti. Ne mara prijateljstva niti s služabniki zlobnega gospoda.

»He!... Vraga!... Kaj sem jaz vedel, da je gospod takšen!« je žalostno vzdihnil vojak in se začel praskati za ušesom.

»S takim otrokom se jaz ne bom več igral!« je ponosno pripomnil lev in stresel svojo gosto grivo.

»Tudi jaz ne,« je dodal tiger in pokazal zobe proti Duškovi postelji.

»Dobro nas je krmil,« je zavrtil medved glavo in postal nekam otožen, »toda tudi meni ne da čast, da bi se družil s tožljivcem.«

»Hihi! Kako ste nespametni!... Hihi!... Kaj zato, če je zatožil? ... Ali je to kaj slabega? ... Hihi!...« je vreščal jazbec in se od smeha držal za trebuh. »Kako ste nespametni!...«

»Molči, ti smrad!... je zakričal vojak razjarjen in ga sunil s puško pod rebra. »Da mi ne črhneš več!«

Nato se je ponosno vzravnal in glasno zaklical:

»Torej smo vsi istih misli?«

»Smo!«

»Zapustimo tožljivčka!... Nečemo biti več z njim skupaj!«

»Za vse nič na svetu!«

Vojak je zamahnil s sabljo in pokazal proti punčkini kuhinji:

»Za meno!«

Šli so drug za drugim okrog Duškove postelje. Vsak izmed njih se je obrnil proti njegovi postelji in ga podmurjeno pogledal.

»Tožljivček!...« mu je zaklical vojak in z zaničevanjem odkorakal.

Lev je zaprl oči in si zamašil nos, kakor da bi šel mimo kupa gnoja.

»Tožljivček!...« je zagodrnjal tiger in z ostrimi zobmi zagrabil za odejo in jo hotel potegniti z njega.

»Da te le ni sram!« ga je pokaral medved in žalostno pokimal z glavo, kakor bi ga pomiloval. Duško se je potuhnil. Niti pogledati si ni upal izpod odeje. Ne da bi se bil prestrašil ali bal. Kaj mu morejo napraviti? ... Toda ta sramota! ... Saj jih je imel rad, in tudi oni so ga imeli radi. A kako zdaj sodijo o njem! ... Najzvestejši prijatelji, in kako ga zapuščajo ...

Stisnil je roke na prsa in se še bolj skrčil. Zdelo se mu je, da ne zleze nikoli več izpod odeje ... Kako naj bi jim še kdaj pogledal v oči? ... Kaj bi jim rekel? ... Kako bi se jim opravičil? ...

»Tožljivček!«

Kako grdo je to ime, še posebno, če ga izgovori takšen lesen vojak s svojim nizkim, hripavim glasom! A kaj bo šele, kadar izvedo to tudi drugi in mu bodo tako rekli! ...

»Tožljivček!... Tožljivček!... Tožljivček!...«

Dušku se je zdelo, kakor bi sto glasov, ostrih, vreščočih, zamolklih, grmečih glasov s sto strani kričalo in vpilo nanj. Še čelo pod odejo se vtihotapljaajo. Tudi tam ga iščejo, kličejo, dražijo... Kar pokonci bi planil, se jim iztrgal, zbežal pred njimi... Toda kam? Kam?... Na tisoče oči gleda nanj, na tisoče glasov kriči:

»Tožljivček!«

Zavpil je in obupno zakrilil z rokami. Prebudil se je. Nekdo ga je z mehko roko pobožal po licih in ga nežno vprašal:

»Bratec, kaj ti je?...«

Duško je zagledal Zorko, razprostrl roke in zaklical v grozi:

»Zorka!... Brani me!«

»Kdo ti pa kaj hoče?« je vprašala skrbno Zorka in ga poljubila na čelo. »Najbrže se ti je nekaj groznega sanjalo... Vstani, Duško!... Pojdi, se greva igrat!«

(Prev. Dušan Podgornik.)

DR. P. STRMŠEK:

Zakaj je morala umreti Pavelčkova stara mama?

avno za božič je umrla našemu Pavelčku stara mamica. Tako majhen je še, da še ne ve ničesar o smrti... Pozna le angelčke v nebesih in povedali smo mu, da je odšla zdaj stara mamica k njim...

Kako rada sta se imela stara mamica in Pavelček! Še na smrtni postelji se je stara mamica v mislih igrala s svojim vnučkom. Vročina jo je mučila in hropela je, pa pomisli na vnučka: »Kako lahko bi se sedaj igrala ž njim lokomotivo, ko tako hropem; sedaj bi bil gotovo zado voljen z menoj. Naj ga varuje dobri Bog!...« Tako je govorila in zaspala za vselej...

Hlapec Miha, ki si je nabral vso staro modrost in pozna vse zgodbe devet vasi naokrog, pa je vedel, da bo Pavelčku umrla njegova stara mamica še preden se leto zaokrene. Že davno prej je zaupal to svojo tajnost zvedim sosedam, ki so zmajevale z glavami in ga še dražile, ko je že zapadel sneg in je stara mama še vedno korajžna in vesela gospodinjala in vsem pomagala pri delu. Pa je stari Miha vendarle imel prav.

Ljudje kar niso mogli verjeti, da bo res kaj uganil. Pa jim je razložil svoje račune, ki so se tako čudovito ujemali, da se je oglasila smrt še tik pred koncem leta... Pravil je Miha: »Spomladi smo bili na njivi tam v Rebrnici; midva s pastirčkom sva orala, gospodinja pa je sejala. Ko ji je zmanjkalo semena, je pogledala ostro po njivi in šla vnovič sama ponj, da je mogla sejati naprej. Ko pa je njiva ozelenela, se je izkazalo, da je gospodinja izpustila pri sejanju dolgo rižo, ker si ni dobro zapomnila, kje je prenehala... Riža je ostala vse leto in še žanjice so jo našle, ko so žele... Taka izpuščena riža pa je gotovo znamenje, da bo sejalec umrl še tisto leto. Nerodovitna zemlja ga potegne vase, ker ji ni zaupal semena...« Tako je modroval stari Miha, ljudje so mu pritrjevali, Pavelček pa je samo premišljal v svoji drobni glavici, kako bi priklical nazaj svojo zlato staro mamico, da bi se zopet igrala lokomotivo...